

BÁCSMEGYEI NAPLÓ.

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: egész évre 16 kor, félévre 8 kor,
negyed évre 4 kor. Vidékre: egész évre 20 kor,
félévre 10 kor, negyed évre 5 kor.
Egyes szám ára: 6 fillér.

Megjelenik naponként reggel, kivéve hétfőn.

Laptulajdonosok és főszerkesztők:

JANIGA JÁNOS dr. és VOJNICH GYULA dr.

Szerkesztőség:

Kossuth-u. 12. sz., Manojlovits ház. Telefon sz. 11.

Kiadóhivatal:

HEUMANN MÓR könyvkereskedése, Szabadkán.
Telefon sz. 85.

A városok új törvénye.

A vidéki városokra nézve nagyjelentőségű esemény lett volna Széll Kálmán volt miniszterelnök tervének megvalósítása.

Megvalósítása most utódjára vár. Ez a terv a városok új törvénye, a melyet Fascho-Moys Sándor dr. miniszteri tanácsos már készít is és közelebb a törvényjavaslat készen is lesz.

A városok új törvénye teljesen külön készül a vármegyék törvényétől. A tervezet egészen átalakítja az önálló törvényhatóságok adminisztrációjának szervezetét. A javaslat ugyanis a mai rendszert a porosz és angol városi joggal egyeztetni össze. A polgárságnak több befolyást biztosít az ügyek menetére és lehetővé teszi a városok teljes önállóságát.

A városok új törvénye visszahelyezkedik a régi magyar jog helyes alapjára és a város közgyűlése a lakosság számának megfelelőleg legföljebb 120 tagból állhat. Ennyi lesz a képviselők száma Budapesten is és azonkívül csak Szegeden.

A közgyűlés hatáskörét taxative sorolja föl a törvényjavaslat. A kisebb jelentőségű önkormányzati ügyeket kiveszi a közgyűlés hatásköréből és a városi választmány hatáskörébe utalja. A városi választmány a közgyűlés kebeléből alakított testület, amely a közgyűlés és a tanács hatásköréből kivett ügyeket intézi és előkészítő fóruma a közgyűlésnek.

A közgyűlés elnöke a polgármester lesz. A főispáni állást a javaslat megszünteti, de e tekintetben a volt miniszterelnök nézete eltér Fascho Moysétól. A polgármester nem tisztviselő lesz, hanem a közgyűlés a maga tagjai közül hat évre választja. A polgármestert állásában a király erősíti meg. Helyettese az alpolgármester (tanácsi igazgató) lesz. Őt is a maga kebeléből három évre választja a közgyűlés.

A közgyűlés határozatainak végrehajtója a tanács marad, élén a tanácsi igazgatóval. A tanács tagjai lesznek az ügy-

osztályt vezető tanácsosok, a szakhivatalok főnökei s a törvényhatóság tagjainak sorából a közgyűlés még hat tiszteleti tanácsost választ. A tanács tagjait a közgyűlés választja, a főorvost, főkapitányt és főmérnököt a tanács előterjesztésére a polgármester nevezi ki. A tanács vezetője a jövőben is a polgármester marad, de ő csak irányítani fogja a dolgokat. A tanács rendes elnöke a tanács igazgatója lesz.

A hat beválasztott bizottsági tagnak — a porosz minta szerint — egyenlő szavazati joga lesz a tanácsosokkal. Hogy a polgárság befolyását még inkább fokozza, megalkotta az angol rendszerű városi választmányt, amelynek ülései elé kerülnek a tanács által a közgyűlés számára előkészített ügyek s a közgyűlésnek a választmány tesz javaslatot.

A közgyűlés jogkörét is nagy mértékben bővíti a javaslat. Számos olyan dologban, a melyet ma jóváhagyás végett a belügyminiszterhez kell beterjeszteni, a közgyűlés jogerősen dönt. A szoroson vett közigazgatási ügyek közül azok, a melyekben a tanács ma mint elsőfokú fórum határoz, nagyrészt megmaradnak a tanács hatáskörében. A tanács semmiféle ügyben nem lesz fölébkezési fórum.

A törvényjavaslat így a városok adminisztrációjának egész szervezetét megváltoztatja. A városok pénzügyeinek rendbehozásáról azonban egy betű sincs a törvénytervezetben.

Ez a törvénytervezetnek alapja, aminek aprólékos részleteit közelebb már szintén ismertethetjük. Modern szellemben készült, azonban mégis van egy hibája: hogy a számonkérőszék intézményét nem teremti meg a porosz vagy angol mintán.

A városi számonkérőszéknek függetlennek kell lenni a tanácstól és a főszámvevőnek egyedül a közgyűlésnek kell számadással tartozni. A számonkérőszéknek az a kötelessége, hogy ellenőrizze az ügyosztályokat, hogy a közgyűlés utasításához hiven kezelik-e a város pénzét és hiába való dolgokra nem pazarolják-e a közönség vagyont.

Ha azután a számonkérőszék hiven teljesíti a kötelességét, akkor remélhetjük, hogy egyszer majd csak helyre áll sok vidéki város háztartásának a mérlegében is az egyensúly.

A verbászi kerület jelöltjei. Rohonczy Gedeon nevén kívül oly jelölt nevét emlegetik, aki minket már közelebből érdekel. A szabadelvű párt másik jelöltje állítólag báró Vojnich István, aki a jelöltséget állítólag már el is fogadta volna. A ma reggeli fővárosi lapok báró Vojnich Istvánt, mint belügyi államtitkárt is emlegetik, de amint halljuk, Vojnich István báró semmiesetre sem fogadja el az államtitkárságot most sem, mint a hogyan nem fogadta el Bánffy minisztersége alatt, mikor Jakabfi államtitkár helyett őt akarták államtitkárnak megnyerni. Egy másik hír szerint Vojnich István bárót a belügyminiszteri tárczával is meg akarják kínálni. A szabadelvű párt részéről kombinációban vannak még: Matkovits Béla az apatini járás főszolgabírája, Rác György nagybirtokos, Récei, Schneider kulai ügyvédek stb. A függetlenségi pártban dr. Hojtsy Pál volt képviselőt, dr. Kemény Miklós ügyvédet, aki az utolsó választásnál dr. Hadzsy ellenjelöltje volt és Csillag Károly drt óhajtják felléptetni.

Kitűntetett miniszterek. A hivatalos lap mai száma hozza, hogy ő Felsége Cseh Ervin volt horvát-szlavon-dalmát és Láng Lajos volt kereskedelemügyi minisztereknek az első osztályu vaskoronarendet adományozta.

Kivándorlás Bácsmegyéből.

Egy év alatt 4136 egyén vándorolt k Bácsmegyéből. És pedig úgy, hogy az év első két hónapjában már 1831 utlevelet kértek ki. A statisztika adatai között ez a szám azt bizonyítja, hogy a legjobb termőföldű kerületből aránylag legtöbben vándorolnak ki.

Lehetetlen kitérni ezen igazságnak lesújtó hatása alól. Keresni kell a kivándorlás okait és azon módokat, melyeknek segítségével ez a kivándorlás mérsékelhető, talán meg is szüntethető.

A múlt évben Baja, Szabadka, Zombor, Ujvidék városokban és Bácsmegyében 7010 utlevelet adtak ki. Az ugyan nem állapítható meg, hogy az utlevelet váltók valamennyien kivándoroltak e, de az tény, hogy az utlevelet valamennyien felhasználták. Az azonban bizonyos, hogy 502 iparos, ipari munkás és kereskedő csakugyan kivándo-

rolt; vagyis több iparos vándorolt ki, mint amennyi utlevelet váltott.

Tanulságos még az is, mily óriási arányú a kivándorlás Bácska egyes vidékeiről. Így a hódásghai járásból 571, a kulaiból 1060, a palánkaiból 782, a topolyaiból 773, az ujvidékből 348-an vándoroltak ki, De fontos az a körülmény is, hogy a Bácskából kivándorolt munkás elemek a múlt évben például 1.104,812 korona pénzt küldtek haza.

A kivándorlásokat előidéző okok közül néhányat itt sorolunk fel:

Ó-Sztapár község jegyzője szerint az eddigi tapasztalások szerint minden kivándorolt egyén egy év alatt 1000—1600 koronát takarít meg és a mozgalmat kivándorlásnak tekinteni nem lehet, mert az utrakelők legnagyobb része családos ember, a ki kenyérkeresés céljából kerekedik utnak és egy-két év múltán visszatér.

Szántova község lakóit egy honfitárs csábitja ki Amerikába, a ki már évek óta Pittsburgban lakik. Ez irkál ottani ismerőseinek és ad utbaigazításokat. A kivándorlók ellátásra jobbra hozzá mennek és ő ebből, valamint bizonyára a hajójegyekből jól pénzel. A kivándorlók egyébként azt írják, hogy jól megy a dolguk.

Bács községből 25-en vándoroltak ki Amerikába, de 40 munkás, dacára, hogy utlevelet is váltott, meggondolta a dolgot és honn maradt.

Filipova község lakóit különösen az izgatja, hogy a kivándorlottak sok pénzt küldenek haza, amiből az itthon maradottak nemcsak hogy megélnek, de fizethetik adósságaikat és szerezhetnek is egy kis földet, házat...

Pivniczán 294 napszámos vette föl a vándorbotot, hogy Amerikába mehessen. A községi jegyző ennek okát abban látja, hogy a folyton szaporodó és tökéletesbülő gazdasági gépek sok munkáskezet tesznek fölöslegessé és így a napszámosok java része az év nagyobb részében ugyszólván minden kereset nélkül tengődik itthon, az Amerikába kivándorlottak pedig előnyös állapotokról irnak. E kis községbe 41286 korona érkezett az elmúlt év folyamán Amerikából.

Kiskér község jegyzője azt hozza föl, hogy a Németországba nagy számmal kivándorlók mind hazatérnek és 6—8 havi távollét után átlag 6—800 koronát hoznak haza. Ezt nem is tekinti kivándorlásnak, mert a cél csak munkakeresés, a nép pedig ragaszkodik a hazai röghöz.

Bács-Kereszturra vonatkozóan érdekesnek tartjuk a községi jegyző okadatolását:

»Hogy mik a kivándorlás előidéző okai? — erre a kérdésre nagyon nehéz precíz feleletet adni. Én a kivándorlás okát az általános gazdasági munkahiánynak tulajdonítom első sorban. A munkás nem kap kukoriczát negyedéből művelésre, mert azt is már ekével kapálják. Az aratási munka alkalmával is oly keveset kereshet meg, hogy télire a megélhetésre nem elegendő. Az aratás befejezte után beáll az általános munkahiány és a gazdasági munkás hónapokon keresztül tétlenül ül, kereset hiányában az aratás alatti keresményét megeshi és a tavasz megnyíltáig a legnagyobb nélkülözéseknek van kitéve. — Ilyenkor vesz tudomást arról, a mit egyik másik kivándorolt haza ír, hogy 4—5 dollárt keres naponta, és lassan megérlelődik benne az elhatározás, hogy csekély vagyonát vagy eladja, vagy pedig megterhelje és a nagy kamatra szerzett pénzen megy az ismeretlenbe szerencsét próbálni, itthon hagyva családját nyomorban, kiket a jó emberek könyörülete segít csak, hogy az

Isten hidege meg ne vegye és éhen ne haljanak. Hónapok telnek el, míg a kivándorlótól a megváltást ígérő utalvány megjön és a szegény elhagyatott családra is jobb napok állanak be. Megezik az ember szíve, ha látja, hogy a munkabíró kezek itt hagyják hazájukat, családjukat és tömegesen vándorolnak ismeretlen világrészbe, hogy ott találják meg azt, a mit hazájuk nem adhat meg nekik, — a »mindennapi kenyeret.«

És mi az oka mindennek: A nagy teher, a melyet földbirtokos népünk elviselni kénytelen. A földesgazda gazdaságába befektetéseket nem eszközölhet, hogy földjét termékeesebbé tegye. Silány föld csak silány termést adhat, és ez a kevés termés a terhek elviselésére és a megélhetésre kevés lévén, sem kereskedő, sem iparos nem kereshet semmit.

Ide iktatom, hogy egy 12 holdat bíró gazda milyen terhet kénytelen elviselni. Fizet egyenes adóban 142 kor. 52 fillért, had-dijban 32 kor., utadóban 7 kor. 86 fillért, községi adó, fogyasztási adó és legelő-dijban 61 kor. 31 fillér, párbér, pásztorbér stb. 12 kor. — összesen 255 kor. 79 fillér. Ha még most számításba vesszük a 12 hold föld megmunkálási, aratási, cséplési költségeit és állatok tartását, mi marad a gazdának és hat tagu családjának az egész évre a bizonytalan termésig? Majdnem semmi. Egy rossz termés és a föld meg van terhelve, következik a részleges eladás és lassan-lassan a végleges elszegényedés, minek következménye a »vándorbot.«

Német-Palánkán specialisan az iparosok között terjed a kivándorlási kedv, amennyiben az Amerikába kivándorolt 69 egyén közül 50 iparos volt. A jegyző így gondolkodik a kivándorlásról.

»A kivándorlottak küldenek csaknem valamennyien haza több-kevesebb pénzt, hogy mennyit, arról tudomást nem szerezhettem, leveleikben a szép munkabért és könnyű munkát emlegetik, amit különben a hazaküldött pénzek is igazolnak.

Ezen ügyre vissza fogunk térni.

Kabinetalakítási kísérletek.

Ugy értesülünk a fővárosból, hogy Tisza István nem tud kabinetet alakítani. Formális ajánlatot még csak Hodossynak tett. Aki- ket szándékuk iránt megkérdezett, azok mint tagadó feleletet adtak. Tisza különben ma reggel Hieronymivel, Apponyi Alberttel, Talián Bélával és Dániel Gáborral tanácskozott hosszasan. Az Andrássyak közül egyik sem vállal tárczát, mert, amint értesültek Tisza István épenséggel nem Széll Kálmán szellemében akar uralkodni.

Tisza állítólag Fehérvárynak már ki is jelentette, hogy valószínűleg le kell mondania a kabinet megalakításának reményéről, mert épen tíz kosarat kapott.

Van azonban még egy másik hír is, mely szerint Tisza bárhogyan is, de megalakítja a kabinetet.

Wekerle — miniszterelnök?

Hogy Wekerle Sándor a Tisza kabinetnek nem lesz tagja, az most már bizonyos. Pedig ezt a nagy népszerűségű államférfiut az a megtiszteltetés érte, hogy maga király ajánlotta fel neki a pénzügyi tárcát.

Tegnapelőtt délután Wekerlénak még nem volt szándéka, hogy Bécsbe utazzék. Csak este kapott aztán táviratot, meg pedig báró Fejérváry Géza honvédelmi minisztertől, aki értesítette Wekerlét, hogy a király másnap

délután 3 órakor audiencián kívánja fogadni Schönbrunnban. Fejérváry ma kérte Wekerlét, hogy üljön mindjárt vonatra és legyen reggelre Bécsben, mert ő, a honvédelmi miniszter reggel visszautazik Budapestre, azonban elutazása előtt a pályaudvaron még értekezni óhajt Wekerlével.

Erre Wekerle mindjárt csomagoltatott és elutazott.

Politikai körökben mint nagy valószínűséggel bíró dolgot emlegetik, hogy az esetre, ha Tisza István grófnak nem sikerül megalakítani a kabinetet, úgy Wekerle kap majd erre megbízást. Mindenképen valószínűnek tartják azt is, hogy Wekerle esetleg más kabinetben fogadja el a pénzügyi tárczát.

Tandijmentesség.

Üdvös eléggé nem is méltányolható tervvel foglalkozik Szabadka város tanácsa. Legfőbb óhaja lehet csak mindenkinek, hogy e terv megvalósuljon. És meg is fog valószínűsülni, mert nem tudják elhinni, hogy a törvényhatósági bizottságban akadjon egyetlen tag is, aki a bizonyosan benyújtandó tanácsi javaslat ellen felszólalna.

A tanács azt tervezi, hogy az elemi iskolákban eltörli a tandijakat.

Ezzel bizonyára a népoktatás egyetlen alapfeltételét emeli érvényre. Én részemről nem tudok kötelező népoktatást elgondolni tandijjal dacára annak, hogy a tandij fizetésére kötelezve vannak a szülők, a kik kötelezhetők.

Egyetlen egy fillért sem, annál kevésbé szabadna koronákat venni az elemi népoktatásért. Itt az egész lakosság kötelességére kell hivatkoznunk. Mindenkinek érdekében áll, hogy az elemi képzettség megszerzését lehetővé tegyék mindenkinek. Az egyének, az össznek érdeke kívánja ezt.

Egy pár fillérrel több pótdó sem jöhetne ezen úgynél figyelembe, pedig még csak egy fél fillérrel sem terhelik meg magukat Szabadka lakosai.

Nem tudjuk ebben a pillanatban bizonyosan, de mondjuk, hogy van 4000 tanköteles gyermek Szabadkán. Ez évenként azt hisszük 3000 forint bevételt jelent, mert hiszen legalább is 1000 bizonyosan tandijmentességet élvez.

Mi ez a 3000 forint a gazdag, a kulturális czélokért mindig áldozatkész Szabadkának? Egy csepp a tengerben. Nem hisszük, hogy akadna egyetlen ember csak, a ki még e csepptől is megijedne.

A legbiztosabban számíthatnak tehát meggyőződésünk szerint a szülők arra, hogy a tanács javaslatát talán már a legközelebbi közgyűlésen elfogadják, s így a jövő tanévben már nem fizetnek egy fillér tandijat sem.

I. Péter.

— Saját tudósítónktól. —

Belgrád, június 17.

A Belgrádban lefolyt tragedia részleteiről sokat, nagyon is sokat irtak már. Ujabb részletet aligha találunk még keresve sem. Ma már különben nem beszélnek a tragediáról. I. Pétert, az új királyt várja mindenki. És ha megis említik Sándort, legfőlebb példaképpen állítják a belgrádi lapok az új király elé. Az egyik lap, a Narodni Liszt, például így ír:

»Sándor király sorsából nagy tanulságot

vonhat le Péter király. Ha ő felsége Péter király azt óhajtja, hogy vele együtt tartson Szerbia és a szerb nemzet, hogy a szerencsés népek és a szerencsés uralkodó fejedelmek soraiba léphessen, akkor arra kell törekednie, hogy távol tartsa magától a reakcionarius elemeket és azokat gyűjtse maga köré, akiknek egyetlen ambíciója a nemzet jogainak és szabadságának megőrzése. Ezt csak azért mondjuk, mert ezen esetben meg lesz az összhang a korona és a nép között, mert ha a király kezdetben megengedi mindazt, amit az utóbbiak akarnak, akkor biztosítva van boldogulása.

Ha a nép jogait meg akarná rövidíteni, akkor tudja mi fog következni.

Bizonyára őszinte üdvözet, ha nem is hangzik kellemesen.

Különbén a király fogadtatására nagyban készülnek. Az udvari vonatot már elkészítették, mely Bécsből Belgrádig viszi az új királyt.

Holnap talán már az új postabélyegeket is forgalomba bocsátják. A Sándor király arcképével ellátott postabélyegek eltűnnek. Az új bélyegeken, melyek a régiénél valamivel nagyobbak, a szerb ezimer van, fölülte e szó: »Szerbia«, alatta a bélyeg értékét jelező szám.

Az új király mellett még csak Draga királyné és nővérei keltenek érdeklődést, akiket házukban a legerősebb katonai őrizettel tartanak fogva. Egyetlen újságírónak engedték csak meg, hogy beszélhessen velük. Ez így mondta el a beszélgetést:

Azt hallottam, kezdte az újságíró, hogy Draga királyné egyik nővérét is megölték?

— Nem, valamennyien életben vagyunk, de csak véletlenül. Én vagyok a legöregebb, ez a két fiatalabb, s azzal kezével mutatva folytatja, ime a gyermekeim.

— Miért maradtak csak véletlenül életben? Önök is veszedelemben forogtak?

— Nem szabad beszélnem. Ismétlem, semmi bajunk sem történt, de csak véletlenül nem.

— Meg sem sebesültek?

— Nem.

— Nem óhajtanának elutazni?

— Nem bocsátanak el. Oh bár csak bocsátanának.

Ez volt az egész beszélgetés.

H I R E K.

Szabadka, junius 18.

— **Előfizetési felhívás!** Az első független politikai napilap a *Bácsmegyei Napló* Laptulajdonosok és főszerkesztők; Janiga János dr. és Vojnich Gyula dr. A lap a város érdekei mellett felöleli az összes megyei érdekeket. Tiszta becsületes közigazgatásért; nyílt becsületes politikai erkölcsökért, a korrupció megakadályozásáért küzd, mint a magyar állameszme törhetetlen őre a Bácskában. Józan közgazdasági elvek dala juttatása, városunk és megyénk elhanyagolt kereskedelmi és ipari érdekeinek védelme. A hamisítatlan lelkiismereti szabadság; a vallásfelekezetek békéje, észszerű kulturális haladás ezek a jelszavak vezérelnek csupán. Politikai, társadalmi és kulturális közgazdasági közéletünk minden eseményéről a legtárgyilagosabb értesítéseket közli naponként korán reggel. Munkatársai: Barsy László, Bibó Bige György, Bölcs József dr., Dulich Jenő, Gaál Ferencz, Kovách János, Lengyel (Lehrer) Henrik, Lipozensich Lázár dr., Lukácsi István, Mier

Izidor dr., Reisner Lajos dr., Révfy Zoltán, Ruttkay László, Simrák Béla, Sziebenburger Károly, Szobonya Bertalan, Toncs Gusztáv, Törley Gyula, Vajda József, felelős szerkesztő Dugovich Imre, biztosítékai a cél kivívásának. Kiadóhivatal: Heumann Mór könyvkereskedése Szabadkán, főtérén a hova az előfizetések intézendők. Telefon szám 85. A lap előfizetési ára helyben egész évre 16 kor., fél évre 8 kor., negyed évre 4 korona. Vidékre egész évre 20 kor. fél évre 10 kor. negyed évre 5 kor. Egyes szám ára 6 fillér.

— **Kinevezés.** A zombori kir. pénzügyigazgató *Fehérvári István* ujvidéki lakost az ujvidéki kir. adóhivatalhoz díjtalan gyakornokká nevezte ki.

— **Adományozás.** Császka György kalocsai érsek a bajai Miasszonyunkról nevezett nénék vezetése alatt álló leányiskolában párhuzamos osztályok felállítására 32 ezer koronát adományozott.

— **Számvizsgáló bizottsági ülés.** Holnap délelőtt 9 órakor a városi számvizsgáló bizottság a városháza tanácstermében ülést tart.

— **Bácsmegyei tanárok a görögöltő tanfolyamon.** A vallás és közoktatásügyi miniszter a folyó tanévi görögöltő tanfolyamra felvette *Kohlmann Dezső* dr. zombori állami, *Loosz István* szabadkai községi és *Simonyi Béla* ujvidéki állami főgymnásiumi tanárokat.

— **Eljegyzések.** *Schwimmer Simon* városi hivatalnok eljegyezte Beczkó Adolf helybeli kereskedő leányát, *Mariskát*.

Weisz Sándor helybeli iparos tegnap tartotta eljegyzését Geiger Ferencz helybeli iparos leányával, *Mariskával*.

— **Első díjat nyert szabadkai gyorsíró.** A napokban Pápán tartott szabatos gyorsírási pályázaton az első díj fejében kitűzött díszoklevelet *Halbrohr János* a szabadkai főgymnasium VII.-dik osztályának tanulója nyerte el.

— **Új gyógyszerár Kis-Hegyesen.** A belügyminiszter Prokecz Károlynak Kis-Hegyesen új gyógyszerárt engedélyezett, melyet a tulajdonos már teljesen be is rendezett, s a foganatosított hivatalos vizsgálat után már meg is nyitott.

— **Iskola mulasztók.** A népiskolák igazgatósága beterjesztette az egyes iskolák mulasztásairól szóló kimutatást a tanácshoz azzal, hogy a mulasztók a törvény értelmében részben megintessenek, részben megbüntessenek. Minthogy azonban a kimutatás bizonyos tekintetben hiányos, a főkapitány kéri a kimutatások kiegészítését, ami után a törvény értelmében el is fog járni. Kéri pedig a kimutatás kiegészítését úgy, hogy ki legyen tüntetve, kik a makacs iskolakerülők, hogy a törvény igaz intenciója értelmében csak ezeket büntessék.

— **Adóvégrehajtás az ex lexben.** Geiger A. Mórnál ma, az ex-lexes időben adót jártak végrehajtani a vögrehajtók. Geiger A. Mór, tekintettel a törvényen kívüli állapotokra, az adóvégrehajtókat feljelentette.

— **Vizsgálatok az iparos tanoncz iskolában.** Az iparos tanoncz iskolában tegnap tartották meg az évről vizsgálatokat, melynek egyik nevezetessége az, hogy a felügyelő bizottság tagjai közül alig volt ott valaki. A kereskedelmi iskola vizsgáját vasárnap délelőtt 10 órakor tartják meg.

— **Elgázolt kisleány.** Laky József VIII. körű lakosnak Ilona nevű másfél éves kisleánykaja tegnap délután néhány játszótár-

sával a Homok utca porában játszott. Este felé egy homokkal megrakott kocsi közeledett az uton a hancurozó gyermekek felé. A gyermekek észrevéve, hogy a kocsi nem tér ki előlük, ijedten rebbentek szét az utról csak a kis Ilonka, a kit ott hagytak a játszótársak az utfélen, vájkált tovább zavartalanul a homokban. A kocsis, a ki Siflis István helybeli vállalkozó szolgálatában áll, nem vette észre a leánykát és a lovak keresztül gázoltak a jajveszékű kis leány testen, a ki az elgázolás következtében életveszélyes sebesüléseket szenvedett. A jobb láb csonttörésén kívül több zuzott seb van rajta. A mentők a közkórházba szállították, hol most élet-halál közt lebeg.

— **Új tanítók.** A kalocsai érseki fitanítóképzőben a Zundl Péter apátkanonok és dr. Povischil Rikárd t. kanonok elnöklése mellett dr. Pacséri Károly miniszteri biztos jelenlétében megtartott képesítő vizsgálatok alapján az intézet következő növendékei nyertek tanítói oklevelet: Angeli Jakab (Csoppla) Boda János (Uszód), Felter József (Pápa), Gaál Ödön (Kalocsa), Helfrich János (Futtak), Hóger Ferencz (Bezdan), Kinder István (Siklós), Koch Márton (B.-Almás), Pintér János (Német-Kér), Resch Mihály (Futtak), Salamon Gyula (Miske), Straub Ferencz (Futtak), Zimmer Péter (Apatin).

— **Érettségi a zombori állami főgymnasiumban.** A pénteken, szombaton és hétfőn megtartott érettségi vizsgálatok a következő eredménnyel végződtek: A 29 érettségire jelentkező közül 1 az írásbeli alapján, 3 pedig a szóbeli érettségi alapján egy-egy évre utasított vissza a teljes érettségi ismétlésére. 3 tanuló pedig 3—3 hó múlva teendő javító vizsgálatra utasított. 1 tanuló betegség miatt visszalépett. 6 tanuló elégségesen éret, 10 jól éret, 5 jelesen éret.

— **Árucarnok a pályaházban.** A m. á. v. pályaházaiban most árucarnokokat állítanak föl, amelyekben kizárólagosan csakis a magyar ipar termékeit szabad árulni. Eddigelé csak három helyen volt ilyen árucarnok, a negyediket most készítik Szabadkán. Ez az árucarnok a jövő héten már megis nyílik.

— **Öt éves találkozó.** A polgári leány iskola növendékei közül azok, akik most végzik az intézetet, aláírásukkal kötelezték magukat, hogy öt év múlva a tanintézet negyedik osztályában valamennyien összejönnek. Az összejövetel védnökeül *Kovács Irénke* tanárnőt választották meg. A találkozóra leendő egybehívással a növendékek Geiger Ella, Hajdu Gizella, Horovitz Anna, Klein Ilonka, Paukovits Csilla, Palay Margit társnőiket bízták meg.

— **Galambok** jó árban megvétetnek a helybeli mentőállomáson.

— **Anyakönyvi hírek.** *Meghaltak*: Mándics Lukács 80 év, Popov Milanné Aradszki Emilia 23 év, Polyakovics Antal 13 hó, Milánkovics Mária fél óras, Szabó Etel 8 hó, Benedek György kisb. 87 éves, Óvári Erzsébet 6 év. Született: 12; 6 fi, 7 leány. *Eljegyzés*: Hangel Gabriel Petrik Erzsébet, Szabó József Oron Rozika. *Házasság*: Vujkovics L. Sándor, Rápits Magdolna.

SPORT.

Birokverseny.

Máris szokatlanul nagy érdeklődés mutatkozik a f. hó 28. és 29-iki nemzetközi birokerseny iránt a nagy közönség körében.

Ugy látszik, hogy Wladimirnek, a jeles orosz mesternek kiváló kvalitásai, a melyek révén a világ minden részében a versenybirkozás sportjábanja legelsőik közö küzdött fel magát és anynyi bajnoki czimet nyert el, hogy ő maga sem tudja a számát, s a pünkösdi nemzetközi birokversenyen a szabadkai bajnokságért is sikerrel küzdött meg, a megmagyarázhatlan lanyha érdeklődést annyira fokozták, hogy a közeli alkalommal impozans számban való megjelenéssel fog Szabadka közönsége a kiváló sport férfiúnak adózni, a ki különben is az általa rendezett birkozó tanfolyamok folytán a helybeli testedző sport fejlesztésében máris elvitathatlan érdemeket szerzett magának.

Házaló utazók.

Ez alatt a czim alatt mai számunkban megjelent cikke. ismert kezezből kaptuk az alábbi levelet, melyet úgy a kereskedelem, mint a magyar ipar érdekében szívesen közlünk:

A „Bácsmegyei Napló“ tek. szerkesztőségének

Szabadkán.

Lapjuk mai számában „A házaló utazók“ czime alatt hozott b. cikke nagyon is helyén van és remélhetőleg: felébreszti alvó rendőrségünket.

Ép ezen alkalomból bátorkodom az igen tisztelt szerkesztőség b. figyelmét a házalás egy másik fajtájára felhívni és pedig az u. n. erdélyi cigányokra, a kik százával ellepik megyénket és városunkat és a kiknek — a mint tudom, csakis arra van engedélyük, hogy **erdélyi-házi-ipar-cikkekkkel** házalassanak az országban.

Kijelentem, hogy ezen cigányok nemcsak hogy nevezett házi-ipar-cikkekből mit sem tartanak, de meg egyáltalán honi gyártmányokból sem, hanem a legrondább és legkomiszabb cseh-, morva- és sziléziai származású gyártmányokkal árasztják el megyénket és oly annyira, hogy érdemesnek találják egyes kereskedők ezen házaló cigányok szükségleteinek fedezésére külön berendezkedni és nem is tartanak nyitott bolthelyiséget, hanem magánlakásukban bonyolítják le ebbeli üzletüket.

Ezen neme a házalásnak nem csak hogy a nagy adót fizető kereskedőket károsítja, hanem határozottan a nagy közönség kárára és annak érdeke ellen van; mert valljuk be őszintén, a nagy közönség legnagyobb része nem bír áruismével, hanem a vásárlásait az alkura alapítja; például egy szőnyegért, melyet egy rendes üzletben esetleg 10 koronáért lehet megvenni, kér a házaló 50 koronát. Alig található vevő, aki a felénél kevesebbet merne ígérni, de ha felénél kevesebbet is ígérne, mindenesetre be van csapva.

Helyes volna tehát, ha a helybeli rendőség jobban venné szemügyre az eféle házalókat és a tőlük bekövetelendő igazolványok, és az általuk árusított áruk származásának helybeli kereskedő elbirálása alapján hozná törvényes határozatát.

Szabadkán, 1903. június 18-án

tisztelettel

egy szemlélő.

Törvénykezés.

A **strohmann.** Az ez év márczius havában Szabadkán megjelent Neven (Nemzet) czimű szerb lap „Nemzetiségi kérdés az or-

szággyűlésen“ czim alatt cikket közölt, amely durva hangon izgatott a magyarság ellen, részrehajlással vádolta a magyar hivatalnokokat s felhívta a nemzetiségeket, hogy ne tiszteljék az állam nyelvét. Az ügyesség a cikket nemzetiségi izgatás miatt inkriminálta s szerzőül a vizsgálat során egy Bacsics Pál nevű szabadkai cipész jelentkezett. Az alig irni-olvasni tudó susztert, aki természetesen strohmannja volt a lapnak, az esküdtbiróság bűnösnek mondta ki, és hathónapi államfogházra és kétszáz korona pénzbüntetésre ítélte. A vádlott semmiségi panaszszal élt, melyet a Kuria ma délelőtt Tassy Pál koronaügyész-helyettes indítványára elutasított.

Kalmár Antal dr. királlysértési pere.

A budapesti esküdtbiróság ma kezdte meg Kalmár Antal dr. királlysértési bűnperének tárgyalását Zsitvay Leo kuriai bíró elnökelete alatt.

Királlysértés, izgatás s a királyi ház tagjainak megsértése miatt helyezte a kir. ügyesség vád alá Kalmárt a közjogi munkájában foglalt következő kitételekért:

— Bitófa, gyilok, pisztoly, börtön és áru-lás, ez az ausztriai uralkodóház jelszava és ezzel a megátalkodott dinasztiaival kellett a világ legalkotmányosabb népének, a magyar-nak három és fél évszázadon át együtt élni és halni...

A tárgyalás kezdetén a vádirat felolvasása miatt kelt vita, melynek folytán a bíróság olyan határozatot hozott, hogy felolvastassék az egész vádirat az indokolással együtt, mi ellen dr. Visontai Soma védő semmiségi panaszt jelentett be.

Lapunk zártakor a tárgyalás még folyik.

SZÍNHÁZ.

Garai (Geiger) A. Mór operetteje.

Garai (Geiger) A. Mórnak „Udvari Kaland“ czimű operettejét, a mely a fővárosban is szép sikert aratott és a budai nyári szinkörben Krecsányi társulatának előadásában rövid idő alatt már hat estén került telt ház előtt színre, több vidéki színigazgató, köztük Pesti Ihsász Lajos a szabadkai szini kerület igazgatója is megszerezte és így a téli szezonban a helybeli tehetséges szerző műve a mi szinpadunkon is elő fog adatni.

Gabonatözsde.

Ma sem voltak hajlandók a malmok bevásárlásokat eszközölni, minek következtében a 17.000 mm. buza 5 fillérrel olcsóbb áron kelt. Rozs 5—10 fillérrel olcsóbb, a többi gabonaneműekben nem volt forgalom.

Jó termési hírekre a mai határidő-üzlet lanyha irányzatot folytatott és az összes cikkek 2—7 fillérrel estek. A forgalom mérsékelt maradt.

	Kezdeté	Változás
Buza májusra	—	—
Buza	—	—
Buza okt.-re	737	781—730
Rozs	—	—
Rozs okt.-re	621	616—615
Rozs	—	—
Zab májusra	—	—
Zab	—	—
Zab okt.-re	541	542—540
Tengeri májusra	—	—
Tengeri júliusra	628	627—626
Tengeri aug.-ra	633	632—631
Tengeri májusra	5-22	521—520
Repce aug.-ra	12-85	12.85—12.95
Repce	—	—

Felelős szerkesztő:

DUGOVICH IMRE.

Nyom. Szabados Sándor Szabadka,

HIRDETÉSEK.

Nyilvános köszönet és értesítés.

Alólirott tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy Kossuth-utczai **fűszer-, csemege, lisztkereskedésemet és házi kenyér sütödémet Halász Fülöp úrnak adtam el**, aki azt az eddigi szellemben és irányban fogja tovább vezetni.

Amidőn a n. é. közönség irányomban tanúsított jóakarátát szívem mélyéből köszönöm, ajánlom magam jövőben is legjobb emlékezetébe.

Kérem egyben szíves jóakarátát és támogatását fentnevezett utódomra is átvinni, aki bizonyára igyekezni fog azt megérdemelni.

Kitűnő tisztelettel

Erős Gáspár.

11523/903. tan. sz:

Hirdelmény.

Az 1902. évi zárszámadásnak tárgyalása folyó évi június hó 30-án tartandó rendes közgyűlés napirendjére tüzetvén ki, felhivatnak mindazok, kik a számvevői hivatalban közszemlére kitett zárszámadásra észrevételeket tenni ohajtanak miszerint ebbeli észrevételeiket az 1886. évi XXI. törvényzcikk 17. §-ának intézkedéséhez képest a közgyűlés előtt 5 nappal a Tanácshoz terjesszék be.

Kelt Szabadkán, 1903. június 12.

Dr. Biró Károly.

polgármester.

Olvasd!

Olvasd!

ENGL ADOLF,
varrógép-kerékpárraktára és házi sürgöny (villamos osengetyű) installáló intézete.

Szabadkán, Kossuth-utca

a „Pest szálloda“-nak és dohány nagytözsdeinek átellenében.

elsőrendű varrógépeit — részlettízítésre is, és a cöntinens legjobb kerékpárját, a „Styria“-t, a melynek főképviseleje, egyszersmind Szabadka és a megye nagyobb területére.

Különösen felhívja a hölgyközönség figyelmét **műhlövőgépeire**, a melyekkel bármilyen komplikált mintájú kimzést **művészieszen** lehet előállítani.

Minták és gépek bármikor megtekinthetők és szaktanítás INGYEN.

Bevezet **házi sürgönyöket** (villamos osengőket) és elfogad mindenmü e szakba vágó valamint bármilyen gépjavitást, lelkiismeretesen, pontosan és olcsón.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Legolcsóbb a

Terézia

levélpapír

szép Ivori színben, **tükör sima felületű, kellemes írás.** — 50 boríték és 50 levélpapír, diszes dobozban

65 krajczár.

Kapkató **Neumann Mór** papirkereskedésében Szabadkán.